

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Rozdział:

Adamczewski Tadeusz: Komunalny Bank Kredytowy

Źródło:

Księga pamiątkowa miasta Poznania : 10 lat pracy Polskiego Zarządu Stołecznego miasta Poznania. Poznań : Magistrat m. Poznania, 1929, strony 651-653

Rozdział udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Tadeusz Adamczewski.

Komunalny Bank Kredytowy.

Bankowość komunalna już przed wojną odgrywała w b. zaborze pruskim poważną rolę; co prawda organizacja jej nie była zupełna. Istniały wprawdzie w każdym powiatowym mieście powiatowe kasy oszczędności oraz w większych miastach miejskie kasy oszczędności, które razem wzięwszy rozrządzały poważną sumą wkładów (w obydwóch województwach blisko $\frac{1}{2}$ miliona mk. niem.) i znacznymi rezerwami; jednakże przez długie lata nie miały instytucje te, na wzór np. spółdzielni — żadnej kredytowej nadbudowy w postaci centralnego banku. Dopiero w r. 1912 założyły sobie kasy poznańskie wspólną centralę (Girozentrale), która, jak sama nazwa wskazuje, miała za zadanie ułatwiania bezgotówkowych obrotów pieniężnych i regulowanie tychże pomiędzy kasami oszczędności, należącymi do związku żyrowego; była to więc instytucja wyrównawcza. Jedynie sporadycznie centrala udzielała kredytu również komunom.

W tej formie została też przejęta Centrala Żyrowa w r. 1919 przez władze polskie i krótko potem przekształcona na Komunalny Bank Kredytowy, jako instytucję finansową Komunalnego Związku Kredytowego, którego członkami są powiaty i miasta Poznańskiego i Pomorza. Po przejściu instytucji w ręce polskie nowe jej władze od razu zrozumiały, że zakres działalności banku nie powinien się ograniczyć do roli centralnej in-

stytucji zrzeszonych w nim kas oszczędności, lecz winien być rozszerzony w kierunku pielęgnowania kredytu komunalnego, a to przez dostarczanie gminom i powiatom kapitałów, umożliwiających im opanowanie znajdującej się w ogólnym chaosie gospodarki komunalnej.

Do zakresu działania Komunalnego Banku Kredytowego należy więc nie tylko regulowanie przyływu i odpływu kapitałów komunalnych kas oszczędności, lecz również załatwianie interesów finansowych zrzeszonych miast i powiatów.

Stale wzrastająca suma kredytów, udzielanych powiatom i miastom, świadczy o znaczeniu jakie posiada Bank dla organizacji kredytu komunalnego. Również i komunalne kasy oszczędności, którym inflacja niemniej dała się we znaki jak i innym instytucjom finansowym, uzupełniają brak kapitałów obrotowych kredytami, zaciąganiem w centralnym banku. Z ogólnej sumy krótkoterminowych kredytów komunalnych, udzielonych przez Komunalny Bank Kredytowy przypadło na:

w końcu	Komuny	Kasy Oszczędn.
1924	0,5 milj. zł	0,4 milj. zł
1925	0,9 „ „	1,5 „ „
1926	2,3 „ „	4,5 „ „
1927	3,9 „ „	6,8 „ „
1928	7,2 „ „	9,1 „ „

Teren działalności Banku rozciąga się na Poznańskie i Pomorze; interesująca jest

przytem statystyka, w jakiej mierze obydwaj województwa biorą udział w dostarczaniu kapitałów Bankowi oraz czerpaniu kredytu. W końcu 1928 r. przypadło z udzielonych przez Komunalny Bank Kredytowy kredytów komunalnych:

na Woj. Pozn. 9,7 milj. zł = 59,5 %
 „ „ Pom. 6,6 „ „ = 40,5 %
 natomiast z wkładów komunalnych pochodziło
 z Woj. Pozn. 6,9 milj. zł = 96,4 %
 „ „ Pom. 0,3 „ „ = 3,6 %

Specjalną agendą „Komunalnego Banku Kredytowego” nieuruchomioną jeszcze z powodu trudności formalnych, będzie niebawem udzielanie długoterminowych pożyczek komunalnych oraz wydawanie na podstawie tychże kredytów — obligacji komunalnych. Narazie Bank otrzymał prawo wydawania obligacji komunalnych do wysokości 5 milionów złotych w złocie; emisję tychże rozpocznie niebawem. Pozatem Komunalny Bank Kredytowy załatwia wszelkie czynności bankowe również z klientelą prywatną.

W r. 1923 Komunalny Bank Kredytowy przejął od 62 instytucji finansowych niemieckich (udzielających kredytu długoterminowego) wierzytelności hipoteczne w nomi-

nalnej wartości przeszło 400 milionów mk. niem., ciężące na nieruchomościach wiejskich i miejskich, położonych w b. dzielnicy pruskiej. Zwaloryzowana według przepisów polskich ogólna suma tych wierzytelności wynosiła pierwotnie okragłe 35 milionów złotych. Zamiarem Banku było i nadal pielęgnowanie długoterminowego kredytu miejskiego przez urządzenie osobnego w tym celu wydziału i wypuszczanie listów zastawnych, zabezpieczonych na domach. Jednakże Ministerstwo Skarbu uważało utworzenie osobnej instytucji za więcej wskazane i powierzyło Bankowi misję zorganizowania instytucji o charakterze społecznym w rodzaju Towarzystw Kredytowych Miejskich, istniejących w b. Kongresówce. Mozołnej tej pracy podjął się Komunalny Bank Kredytowy, przygotował statut nowego towarzystwa „Zachodnio-Polskie Towarzystwo Kredytu Miejskiego”, zwołał zebranie konstytuujące, zorganizował u siebie biura nowego towarzystwa i poparciem finansowem umożliwił nowej placówce rozpoczęcie działalności w tak trudnych obecnie warunkach.

Rozwój Komunalnego Banku Kredytowego widoczny jest z następujących cyfr:

	Sumy bilansowe	Kapitały własne ¹⁾ (zakładowy i rezerwowy)	Czysty zysk	Wkłady i inne kapitały obce	Kredyty udzielane komunom krótkoterm.	długoterm. przejęte od niem. banków hipot.	Razem
	1	2	3	4	5	6	7
na 31. XII.							
1924	39 572 344	30 146	209 205	3 601 056	885 018	6 004 727	6 889 745
1925	43 157 057	201 702	295 674	5 663 855	2 477 032	5 824 506	8 301 538
1926	47 715 630	423 966	270 194	11 730 719	6 896 680	5 537 366	12 434 046
1927	49 638 315	634 185	446 351	14 939 931	10 781 679	5 315 501	16 097 180
1928	57 602 660 ²⁾	3 030 000 ³⁾	640 000 ³⁾	17 259 119	16 338 650	4 798 098	21 136 748

¹⁾ Do roku 1927 włącznie Bank nie posiadał kapitału zakładowego.

²⁾ Cyfra tymczasowa, zawierająca nowoutworzony w r. 1928 kapitał zakładowy 1 1/2 milj. zł oraz przypuszczalny przydział do funduszu rezerwowego z czystego zysku 1928 r.

³⁾ Liczby tymczasowe.

Do roku 1928 Komunalny Bank Kredytowy, za którego zobowiązania gwarantują prawie wszystkie powiaty i miasta Poznańskiego i Pomorza całym swym majątkiem i siłą podatkową, nie posiadał kapitału zakładowego, kładąc jedynie nacisk na gromadzenie rezerw; fundusze zasobowe Banku —

nie licząc b. poważnych (bo kilkumilionowych) cichych rezerw — wyniosą po udotowaniu ich z czystego zysku 1928 r. przeszło 1½ milj. zł.; tyleż wynosi wpłacony w roku 1928 przez członków kapitał zakładowy, który niebawem ma być podniesiony do 3 milj. zł.